

Eero Lankia

15.4.2013

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@stm.fi

Lausuntopyyntö STM095:00/2011
Lausuntopyyntö työeläkeindeksityöryhmän loppuraportista

Lausunnon pääkohdat:

- Työryhmän johtopäätökset ovat perusteltuja, eikä Telalla ole niihin huomautettavaa.
- Työeläkejärjestelmän taloudellisesta kestävydestä on pidettävä huolta ja työeläkkeiden rahoitus tulee taata pitkällä aikajänteellä.
- Järjestelmää uudistettaessa sukupolvivaikutuksen tulee kuvata ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus on otettava painavasti huomioon päätöksiä tehtäessä.

Yleistä

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 22.12.2011 työryhmän arvioimaan työeläkejärjestelmän indeksitarkistuksia koskevan sääntelyn mahdolliset muutostarpeet. Tässä työssä työryhmän tuli sovittaa yhteen työeläkkeiden ostovoimasta huolehtiminen, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus, työeläkejärjestelmän rahoituksellinen kestävyys ja kohtuullisina pysyvät työeläkemaksut. Työryhmän tuli myös selvittää, minkälaisia indeksejä on käytössä muiden maiden vastaavissa eläkejärjestelmissä.

Työeläkevakuuttajat TELA edustaa työeläkejärjestelmässä eläkkeiden toimeenpanijoi- ta, työeläkeyhtiöitä ja muita työeläkelaitoksia. Työeläkelaitosten kannalta on tärkeätä, että työeläkejärjestelmän talouden kestävyys on turvattu ja työeläkkeiden rahoitus on kunnossa pitkälläkin aikajänteellä.

Työryhmän johtopäätöksistä

Indeksijärjestelmää on muutettu työeläkejärjestelmän historiassa kolme kertaa. Vuodesta 1962 vuoteen 1976 TEL-indeksi oli sidottuna palkansaajien ansiotasoindeksiin. Vuosina 1977-1995 sovellettiin ns. puoliväli-indeksiä, jossa sekä hintojen että palkkojen muutoksen painoarvot olivat 50 prosenttia. Vuosina 1996-2004 sovellettiin ns. taitettua indeksiä niin, että alle 65-vuotiaiden maksussa olevat eläkkeet tarkistettiin puoliväli-indeksillä ja 65 vuotta täyttäneiden eläkkeet nykyperusteisella (80/20) indeksillä. Vuodesta 2005 alkaen nykyperusteista indeksiä on sovellettu kaikkien työeläkkeisiin.

Väestön ikärakenteen tiedossa oleva nopea muutos asettaa työeläkejärjestelmän talouden kestävyydelle mittavan haasteen. Tilastokeskuksen vuoden 2012 väestöennusteen mukaan suomalaisten eliniän piteneminen jatkuu. Vanhushuoltosuhteen (65 vuotta täyttäneet/15-64-vuotiaat) arvioidaan nousevan 26 prosentista (2010) 45 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä. Sen jälkeen huoltosuhte kasvaisi enää lievästi.

Eero Lankia

15.4.2013

Eläketurvakeskuksen vuoden 2011 laskelman mukaan eläkemeno suhteessa bruttokansantuotteeseen nousee - tiettyjen perusoletusten mukaan - 12,5 prosentista (2010) 15 prosenttiin (2030), minkä jälkeen eläkemeno alkaisi hiljalleen pienentyä kaikkiaan noin prosenttiyksiköllä. Samalla ajanjaksolla TyEL-maksu suhteessa palkkasummaan nousisi 22,8 prosentista 26,5 prosenttiin.

Suomen työeläkejärjestelmä on osittain rahastoiva siten, että rahoituksen pääpaino on jakojärjestelmässä. Sukupolvien ketjussa tämä johtaa siihen, että myöhemmin työelämään tulevat sukupolvet joutuvat maksamaan korkeampaa eläkemaksua, jotta aiempien sukupolvien eläkkeet voidaan maksaa. ETK:n esimerkkilaskelman mukaan vuonna 1935 syntyneen henkilön koko työuran eläkemaksu (työnantajan maksama ja itse maksettu) on keskimäärin 11,5 prosenttia ja 1975 syntyneen 24,6 prosenttia palkasta. Vastaavasti koko elinajan eläketulot suhteessa maksettuihin maksuihin ovat 1935 syntyneellä 3,4-kertaiset ja 1975 syntyneellä 1,5-kertaiset.

Sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus ja sitä kautta lakisääteisen työeläkejärjestelmän uskottavuus edellyttävät Telan mielestä sitä, että järjestelmän taloudellisesta kestävydestä pidetään hyvää huolta. Järjestelmää uudistettaessa sukupolvivaikutukset tulee kuvata ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus on otettava painavasti huomioon päätöksiä tehtäessä.

Työryhmä ei ole esittämässä nykyiseen työeläkkeiden indeksitarkistusmenettelyyn muutoksia. Lopputulosta perustellaan mm. sillä, että indeksin parantaminen hyödyttäisi eniten niitä sukupolvia, joiden eläke suhteessa keskipalkkaan ja maksettuihin maksuihin on korkeampi kuin nuoremmilla ikäluokilla. Heikentäminen taas alentaisi sekä maksussa olevia että erityisesti tulevia eläkkeitä, joita elinaikakerroin jo muutoinkin alentaa. Lisäksi todetaan, että nykyinen indeksiturva on varmistanut totutun toimeentulon kohtuullisen säilymisen eläkeaikana.

Edellä olevan perusteella Telalla ei ole huomautettavaa työeläkkeiden indeksijärjestelmää arvioineen työryhmän johtopäätöksiin ja niiden perusteluihin.

TYÖELÄKEVAKUUTTAJAT TELA

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Suvi-Anne Siimes".

Suvi-Anne Siimes
toimitusjohtaja